

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת ויצא
שנת תשפ"ה

גליון
פ"ג

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• חנוכה באהבה

"רבוננו של עולם תעזר לי שאני יאהב את כל התלמידים שלי", "רבוננו של עולם תעזר לי; תלמיד פלוני אני אוהב, לתלמיד אלמוני יש חן בעיני, את התלמיד הזה אני גם אוהב כי הוא מתלבש יפה, ותלמיד זה אני גם אוהב כי הוא נותן לי את ההרגשה שהוא מקשיב לי, אבל מה אני עושה עם התלמיד שאני ממש לא יכול לסבל כי הוא לא מקשיב כשאני מדבר אליו, הוא לא שומע בקולי, וכשאני רוצה לעשות איזו הפתעה לילדים הוא מלגלג על זה", "רבוננו של עולם, תעזר לי שאני יאהב את התלמידים שלי, תעזר לי שאזכור את שנות הילדות שלי, תעזר שאזכור שילדים הם ילדים".

תביים לחג - אבל באהבה

חנוכה הוא דבר קשה, כי מצד אחד אי אפשר לומר שלא יאמרו כלום לילדים, שלא ילמדו אותם מה לעשות, כי כשלא אומרים כלום לילדים, הם יצאו חס ושלום לתרבות רעה.

המדרש הקדוש אומר (שמות רבה א, א), אברהם אבינו אהב מאוד את ישמעאל, כי הוא היה בנו הראשון, וכשהוא ראה את ישמעאל מגיע הבייתה עם פסל, הוא משחק עם עבודה זרה, הוא רחם עליו ולא אמר לו כלום, לכן הוא יצא לתרבות רעה. יצחק אבינו מאוד אהב את עשו ולא אמר לו כלום, ובסוף הוא יצא לתרבות רעה. לדוד המלך היה בן אדניהו, הוא מאוד אהב אותו, ואף פעם לא הוכיח אותו על מעשיו הרעים, כמו שכתוב (מלכים א, א, 1) "ולא עצבו אביו ממיו

"ויראת מאלהיה", השם יתברך יודע אם אתה אוהב את הילד.

תמצא נקדה טובה בילד

רבנו ז"ל גלה לנו תורה בלקוטי מוהר"ן (חלק א, סימן רפב) שהיא יסוד היסודות בחסידות ברסלב; רבנו אומר שם: איך אפשר להפוך אדם שהוא בבחינת רשע - לצדיק? אם מסתכלים עליו במבט טוב, מחפשים בו נקדה טובה ואוהבים אותו.

אם הופכים את ה'פעם' ל'רחמנות', כלומר, מתחילים לחשב טוב על הילד: 'אולי הוא לא רצה לעשות את המעשה הזה', 'אולי הוא עשה את זה כי יש לו אפי קשה, הוא ילדוטי, אבל באמת הוא רוצה להיות טוב' - כך אפשר להצליח מאוד עם ילדים (עין לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן יח).

תפלה להשם יתברך

אבל הבעיה היא שטבעו של האדם הוא שכשיש לו עסק עם ילד שלא מצית, או ילד שלא מקשיב למה שאומרים, אזי הוא לא יכול לסבל אותו, ומתחיל לריב אתו. יש מלמדים שמתי שלומדים את הרש"י בפרשת משפטים (שמות כ, א, 1): "אזן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנב, והלך ונגב, תרצע", הם תופסים את האזן של ילד שלא מקשיב למה שהמלמד אומר, ומונחים אותה: "אזן זאת - אתה לא שומע מה שאני מדבר?!".

אז אני רוצה לבקש ממכם מלמדים יקרים, בכל יום לפני שאתם נכנסים לכיתה, או לפני שאתם מגיעים לתלמוד תורה, תעשו תפלה להשם יתברך, תבקשו מהשם יתברך:

בעזרת השם יתברך נביא לפניכם שיעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים בפרשת מטות מסעי ה'תשפ"ד, בקריית ברסלב - ליבערטי יע"א.

השעורים מיעדים לכלם

אני שמח מאוד שיש לי הזדמנות לדבר אל המלמדים. אני מקווה שישמיעו את השעור גם לכל המורות של בית פיגא; בקריה, בווייליאמסבורג, בקריית יואל, בירושלים ובטבריה, ובעזרת השם אנו מתכוננים לפתח בחדש אלול עוד בית פיגא בבני ברק. השעור גם מיעד להורים לדעת איך להסתדר בבית עם הילדים.

אין לנו כבר חדושים, אמרנו כבר הכל, צריך רק לחזור על זה ולהתחדש שוב בכל הדברים הניפים.

עליה לאהב את הילד

הדבר הכי חשוב שמלמדים, מורות והורים חייבים לדעת; אם רוצים לחנך ילד, צריכים לאהב את הילד.

אם אתה אוהב ילד אזי כל מה שתאמר לו יכנס בלבו, האזנים שלו ישמעו והוא יקבל את זה. ואפילו שזה לא יועיל היום כלום, עוד מעט כבר תצטרך לחזור על אותו דבר פעם ועוד פעם, אבל המלים יחדרו ללבו.

אם אתה לא אוהב ילד - אז אתה יכול לחנך אליו כמה שאתה רוצה, אתה יכול להגיד לו: "אני כל כך אוהב אותך", אבל הילד ירגיש שבאמת אתה לא אוהב אותו. אהבה היא דבר שמסור ללבו של אדם (עין רש"י ויקרא יט, ט), ילד מרגיש אם המחנך שלו אוהב אותו; על זה אומר הפסוק (ויקרא יט, ט):

לאמר מדוע ככה עשית, ובסוף הרגו אותו.

רואים מזה ש'לא לומר פלום' - זה פחד פחדים, כל הילדים יצאו חס ושלום לתרבות רעה; צריכים להגיד לילד: "תעשה כן" ו"תעשה כן".

תמיד יש את הבחורים שמתרעמים: "למה דוקא לי אומר ראש הישיבה מה לעשות, ולאחרים ראש הישיבה לא אומר מה לעשות?" ואני עונה להם: "אם אתה רוצה אני גם יכול להפסיק לומר לך; אני יכול להוסיף אותך לרשימת התלמידים שאני לא אומר להם פלום, ואני יכול לחייב אליה כל היום מהבקר עד הערב... לך אני אומר - כי אני אוהב אותך, אני עדין תולה בך תקוות, ולאחרים אני לא אומר, אני מחייב אליהם, כי הם במלא לא יקשיבו".

חייבים לומר לילדים מה לעשות, אבל צריכים לומר את זה באהבה, תבקשו מהשם יתברך: "רבנו של עולם, תעזר לי שאני יאהב את הילדים".

מלמדים יקרים, לכו להתבודדות, תבקשו מהשם יתברך: "רבנו של עולם, למה אני מגיע פה לתלמוד תורה? אני בא לקבל פה כבוד? או שאני בא כדי להביא כבוד אלוהי, להחדיר בילדים שיש בורא לעולם?"

הורים צריכים לאהב את הילדים

אותו דבר עם הורים בבית; הורים חייבים לאהב את הילדים - כדי שיוכלו לחנך אותם. לצערנו יש משפחות שהאבא או האמא לא אוהבים בן או בת, הם אומרים: "את הילד הזה אני לא אוהב"; אני לא הייתי מאמין שיש כזה דבר, אבל אני שומע את זה מאנשים.

אני לא יודע אם יש בעולם דבר גרוע יותר, מהרגש הלא בריא הזה! הנביא הרי אומר (ישעיהו מט, טו): "התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה?"! יכולה אמא לשכח את הבן שלה? - ובכל זאת אפשר לשמע ספורים של הורים שלא אוהבים את הילדים שלהם!

מה עושים כשמרגישים שלא אוהבים ילד? - רבנו נתן לנו את העצה של התבודדות, תבקשו מהשם יתברך: "רבנו של עולם, תעזר לי שאהב את הילדים שלי".

רשימה של חשבון נפש

תעשו לכם רשימה עם השמות של כל התלמידים, תחזיקו את זה בבית, ותעשו לכם חשבון הנפש, התלמיד הזה כבר קבל ממני מלה טובה, פי תמיד אחרי השעור הוא נגש אלי להודות, אבל מה יהיה עם התלמיד שאין לו אפי כזה? אני צריך לזכר מחקר לתת לו מלה טובה.

ילד שבורת ממלה טובה

מלמד שאל אותי, מה אפשר לעשות עם ילד שפתי שהוא קורא לו לצד ונותן לו מלה טובה, הוא אומר לו: "אתה ילד טוב", "אתה מתנהג כל כך יפה", הילד שואל אותו: "אני יכול כבר ללכת? הרבי כבר סיים?".

אמרתי לו, בפעם הבא שהילד ישאל: "אני יכול כבר ללכת?" תגיד לו: "לא, אתה עדין לא יכול ללכת, אני רוצה להגיד לך את זה עוד פעם, אתה ילד כל כך יקר!"

כשנותנים מלה טובה לילד והילד בורח, זה לא אומר שהילד לא רוצה אותך, אלא הוא לא יודע איך מעכלים מלה טובה, יתכן שהילד הזה שמע עכשו לראשונה בחייו מלה טובה.

ישנן משפחות שמתנהלות מאוד יפה - אבל הכל טכני; הענינים זורמים ממש להפליא, יש 'שעת ארוחת ערב', 'שעת מקלחות', 'שעת השכבה', אבל אף אחד לא אומר לילדים: "פשוט", "אתה כל כך יקר", אתה ילד כל כך טוב", תורה השם על כאלה ילדים", לכן צריך המלמד להגיד את זה לילדים.

לא להפוך את המוסד לבית ספר ממלכתי

העקר היא הלב של המלמד, הלטיפה והמלה הטובה. השם ישמר אם המוסד שלנו יהיה כמו בית ספר ממלכתי רשמי, יבדקו מי מצליח במבחן, מי מקבל ציון מאה, אבל לא יהיה את הלב לילדים.

צריכים לבקש מהשם יתברך: "רבנו של עולם אני רוצה לאהב את כל התלמידים שלי", רק כך אפשר להצליח.

להחזיר את המלכות להשם יתברך

צריכים לאהב את הילדים!

צריכים לבקש מהשם יתברך: "רבנו של עולם למה באתי לתלמוד תורה? כדי שתהיה לי מלוכה? שיהיה לי קהל מעריצים? באתי לתלמוד תורה כדי להחזיר את המלכות להשם יתברך, שכל הילדים ידעו שיש הקדוש ברוך הוא, וכשהיה להם משהו מפחיד, או משהו אחר יעבר עליהם, שיזכרו שיש הקדוש ברוך הוא".

לדבר עם הילדים על מדות טובות

אני רוצה לבקש ממכם, תדברו עם הילדים על מדות טובות.

הצדיק הקדוש רבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו פותב בצעטיל קטן (אות טו), שאדם נברא רק בשביל סבה אחת, כדי לשבר את הטבע, ובשנות הילדות זה הזמן הכי טוב לעשות זאת.

צריכים להזהר שילדים לא יציקו אחד לשני, ואף אחד לא ישלט ולא יתעלל בשני.

כשרואים בתלמוד תורה ילד שמלגלג על חברו, צריכים לדבר עם הילד ולהגיד לו: "למה אתה מזלזל בשני? זו לא מדה טובה, תבקש מהשם יתברך: 'רבנו של עולם, תעזר לי שלא אזלזל בילדים אחרים'", או ילד שמגיע כל יום עם לשון הרע על ילדים אחרים, צריכים להגיד לו: "זה הרי מגעיל לדבר על השני, תבקש מהשם יתברך שלא תדבר על אנשים".

אם רואים שיש ילד בפתה שאף אחד לא רוצה להתיד אתו, צריכים לעשות כל סוגי התחבולות שלילד הזה? היו חברים, שהילד לא יהיה משפיל.

צריכים לדבר על זה עם הילדים באהבה שוב ושוב, ואם אוהבים את הילדים, יצליחו להחדיר בהם מדות טובות ואת כל הדברים היפים.

הדבורים חוזרים בלבבות

עוד דבר חשוב צריכים המלמדים והמורות לדעת, אם סימו עכשו למסור שעור על מדות טובות, לדגמא, אמרו לילדים: "כשנוסעים בהסעה בקריה, ועולות אמהות עם ילדים, זה לא דבר יפה שהילדים ישארו לשבת והאמהות יצטרכו לעמד, זה לא דבר יהודי; תקום בפני מי שמבגר ממך!" - יכול להיות שפרגע לא יקרה שום שנוי, הילדים עדין ימשיכו לשבת, ויכול גם להיות

האם לקחת ילדים למקוה בערב שבת?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א.

רציתי לשאל אם צריך לקחת ילדים למקוה בערב שבת ואם כן מאיזה גיל. אני מפחד לקחת אותם בגלל שמירת עינים ומחשבות רעות שהם עלולים לקבל מזה, אפילו בשמזנהירים אותם לא להסתכל, אבל למעשה הם רואים.

אני זוכר בשהייתי הולך למקוה בתור ילד עם אבא שלי, אז שמירת העינים שלי לא היה כל כך בסדר, לכן אני פוחד עכשו לקחת את ילדי, מצד שני אם אתחיל לקחת אותם רק בגיל שתים עשרה, יכול אז להיות יותר גרוע, כי הם לא רגילים לזה.

יישר כוח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת תולדות, כ"ז מר-חשון, שנת תשע"ט לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר.

קבלתי את מכתבך.

כל דבר שמרגילים את הילדים לעשות הם יעשו את זה אחר כך; אם לוקחים את הילדים לבית הכנסת, הם נמצאים ליד האבא בשעת התפלה ומלמדים אותם בהדרגה איך להתפלל ולא לדבר בתפלה הם יגדלו צדיקים גדולים, וכשהם יגדלו הם ילכו מעצמם להתפלל.

אבל אם מרשים לילדים להסתובב ולרוץ בבית הכנסת ומשוחחים בשעת התפלה הילדים יגדלו בלי יראת שמים.

אותו דבר בכל דבר שבקדשה; צריכים לחנך את הילדים שיהיו מרגלים לכל המצוות וכל המנהגים. אבא צריך לקחת את ילדיו למקוה בערב שבת כדי לחנך אותם ללכת למקוה, וללמד אותם איך הולכים למקוה בצניעות בקדשה ובטהרה.

מגיל שבע כבר אפשר להביא את הילדים למקוה בערב שבת; כמובן רק עם האבא, פי לבד אסור ללכת למקוה. אפילו בחור בר מצוה צריך שמירה מחולי נפש רחמנא לצלן.

קבלתי את מכתבך.

רבנו אמר שלא להכות ילדים; אם מתבוננים היטב רואים שסטירות זה בכלל לא חנוף, אלא כשמים ילד זה רק כדי להוציא את העצבים. לכן אסור להכות ילדים; לא רק שזה לא עוזר, זה רק יעשה הרבה יותר גרוע וכו'.

בנדאי שצריכים להזהר שמלה של אבא ואמא תהיה חשוכה ויקרה. כמו כן ילדים צריכים לצניט; מתגמלים אותם כשהם מציתים ומענישים אם הם לא מציתים. לדגמא, אם הילד לא מצית - הוא לא הולך לישן כשאומרים לו, מזנהירים אותו שהוא לא יוכל לשחק וכו', אבל לא לתת מכות, מכות לא קשורות בכלל לחנוף, זה סתם להוציא את העצבים.

לגבי הבן שלך שלא מצית ולא מתחוס וכו'; הרבה פעמים פשילד צריך הרבה תשומת לב והוא לא מקבל את זה, הוא מחפש דרך איך הוא יכול לעצבן וכו', כדי להשיג תשומת לב. לכן כשרואים שילד זקוק ליותר תשומת לב, צריכים לתת לו את זה לפני שהוא מתחיל להפריע. הורים חכמים, כשהם רואים שילד לא מקשיב כשמדברים אליו, הם מרוממים אותו; לדגמא, אומרים בקול: "תראו איזה יפי הוא שומע בקול אבא - הוא נכנס למטה בפעם הראשונה שאומרים לו". מילים טובות כובשות כל אחד, כולם רוצים להיות מהטובים.

כמובן שבלי תפלה שום דבר לא עוזר; אפשר לדעת את כל העצות ואת כל החכמות, אבל בלי תפלה, בלי הקדוש ברוך הוא - אי אפשר לעשות כלום. צריכים להתפלל הרבה להשם יתברך לזכות לילדים כשרים, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

...

(עצתו אמונה חלק ד', מכתב רצה)

אם מביאים ילדים למקוה כדי ללכת כמה שיותר מקדם כשהמקוה עדין ריק, לחנך אותם לא לדבר במקוה וללמד אותם זריזות שלא להתעכב במקוה. מספרים על הצדיק הקדוש רבי נתן זכרוננו לברכה שהוא היה הולך למקוה בכזו זריזות, שאף אחד לא היה יכול להתחרות איתו; עד שהתחילו לפשט את הבגדים רבי נתן כבר פשט בגדיו טבל והתבלש בחזרה ויצא מהמקוה! לזה כל אחד יכול לזכות אם מתרגלים לזה.

מה שאתה שואל לגבי שמירת עינים; אדרבה, את זה צריך ללמד הילדים עוד מצעירותם, שצריכים לשמר על העינים וכו'.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

...

(עצתו אמונה חלק ר', מכתב תסט)

האם מתר להכות ילדים בשמשהו אחר לא עוזר?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א.

אתם מרבים לומר פעמים שחנוף הוא לדבר אל ילדים - לא להרביץ, ואם כן צריכים לתת סטירה שזה יהיה רק סטירה קטנה על היד. אבל מה אני עושה כשבני בן התשע לא שומע בקולי ולא עוזרים הדבורים לדבר בטוב או ברע?

במיוחד כשמגיע הערב, בזמן ששולחים אותו למטה אין עם מי לדבר, הוא ממש לא שומע מה שמדברים איתו. אולי במקרה כזה מתר לתת לו סטירה בפנים.

אשמח מאד אם תבחרו לי את הענין.

יישר כוח.

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פרשת שמייני-ב, כ"ג ניסן, אסרו חג פסח, שנת תשע"ח לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / 845-351-9060

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / 845-351-0910

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 1552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com